

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ соціально-психологічної освіти та управління

КАФЕДРА аналітичної економіки та менеджменту

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Освітній ступінь бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

(шифр і назва)

Освітня програма «Фінансово-економічна безпека та ризик-
менеджмент» від 25.06.2019 № 491

(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Форма навчання денна

(денна/заочна)

у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних) занять
обговорені та схвалені на засіданні
кафедри аналітичної економіки та
менеджменту
протокол від 01.09.2020 року № 1

Керівник кафедри

д.е.н., професор

Сергій ІВАНОВ

Дніпро – 2020

Ринок фінансових послуг // Плани семінарських (практичних) занять для денної форми навчання. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 11 с.

РОЗРОБНИК:

Разумова Г.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту

ТЕМА 1. РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЕКОНОМІЦІ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

- 1.1 Ринок фінансових послуг як економічний простір.
- 1.2 Функції ринку фінансових послуг.
- 1.3 Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку, їх характеристика.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: ринок фінансових послуг, фінансовий ринок, послуга, фінансова послуга, фінансова установа, кредитна установа, фінансовий кредит, фінансові активи, саморегулювальна організація, уповноважений орган, індивідуальні учасники, інституціональні учасники, прямі, інфраструктурні та професійні учасники, емітент, інвестор, страховик, страхувальник, страховий ринок, ринок золота, ринок нерухомості, фінансові інститути, фінансові посередники, депозитарії, зберігачі, реєстратори, розрахунково-клірингові установи, фінансові інструменти, гроші, цінні папери, акція, облігація

ТЕМА 2. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ТА СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Семінарське заняття № 2 – 2 год.

План

- 2.1. Методи структуризації ринку фінансових послуг
- 2.2. Сегментарна структура ринку фінансових послуг
- 2.3. Ціноутворення на ринку фінансових інструментів та ціна фінансових інструментів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: грошовий ринок, ринок капіталів, валютний ринок, ринок цінних паперів, ринок позичкового капіталу, обліковий ринок, міжбанківський ринок, первинний та вторинний ринок, біржовий та позабіржовий ринок, сек'юритизація.

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА

Семінарське заняття № 3 – 2 год.

План

- 3.1. Сутність фінансового посередництва.
- 3.2. Банківські посередники, їх роль та функції.
- 3.3. Небанківські фінансово-кредитні інститути, їх класифікація та характеристика.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фінансові посередники, фінансові послуги, фінансова установа, кредитна установа, страхова компанія, пенсійний фонд, ломбард, лізингова компанія, факторингова компанія, інвестиційні фонди, кредитні спілки, позиково-ощадні асоціації.

ТЕМА 4. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ГРОШОВОМУ РИНКУ

Семінарське заняття № 4 – 2 год.

План

- 4.1. Структура і суть грошового ринку.
- 4.2. Характеристика облікового ринку та його особливості.
- 4.3. Характеристика міжбанківського ринку.
- 4.4. Послуги розрахунково-касового обслуговування на грошовому ринку.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: грошовий ринок, міжбанківський ринок, обліковий ринок, валютний ринок, облікова ставка, депозит, депозитний сертифікат, міжбанківський кредит, тезаврація золота, платіжна вимога-доручення, платіжне доручення, чек, акредитив, вексель, комерційний вексель, банківський вексель, казначейський вексель, простий та переказний вексель, акцепт, індосамент, аваль, овердрафт,

ТЕМА 5. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

Семінарське заняття № 5 – 2 год.

План

- 5.1. Структура і функції валютного ринку.
- 5.2. Основні інструменти валютного ринку.
- 5.3. Характеристика валютних операцій

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: валюта, резервна валюта, вільно конвертована валюта, частково конвертована валюта, неконвертована валюта, клірингова валюта, валютна система, валютний ринок, валютний курс, фіксований валютний курс, вільно плаваючий валютний курс, регульоване плавання валют, котирування валют, крос-курс, фіксинг, валютна позиція банку, конверсійні операції, строкові операції, касові операції, операції «спот», форвардні та ф'ючерсні операції, опціонні операції, валютний своп, валютний арбітраж.

ТЕМА 6. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА РИНКУ ПОЗИЧКОВОГО КАПІТАЛУ

Семінарське заняття № 6 – 2 год.

План

- 6.1. Сутність та особливості ринку позичкового капіталу.
- 6.2. Класифікація кредитів.
- 6.3. Операції комерційних банків на ринку позичкового капіталу.
- 6.4. Лізингові операції
- 6.5. Факторингові та форфейтингові операції.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: кредит, позичковий капітал, ринок позичкового капіталу, компаундування, дисконтування, лізинг, фінансовий та оперативний лізинг, факторинг, форфейтинг, трастові та гарантійні послуги, гарантія, аваль.

ТЕМА 7. ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Семінарське заняття № 7 – 2 год.

План

- 7.1. Сутність та функції фондового ринку.
- 7.2. Класифікація цінних паперів.
- 7.3. Оцінка цінних паперів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: ринок цінних паперів, цінний папір, первинний та вторинний ринок, біржовий та позабіржовий ринок, лістинг, акція, облігація, вексель, інвестиційні сертифікати, ощадні сертифікати, опціон, варант, емісія, кліринг, ринковість, дохідність, ліквідність, пайовий та борговий цінний папір, дериватив, похідні цінні папери, ф'ючерс, форвард.

ТЕМА 8. ФІНАНСОВІ РИЗИКИ

Семінарське заняття № 8 – 2 год.

План

- 8.1. Сутність та види ризиків, їх характеристика.
- 8.2. Організація процесу управління фінансовими ризиками
- 8.3. Сутність операції хеджування.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: ризик, процентний ризик, валютний ризик, ціновий ризик, несистематичні (ринкові) ризики на фінансовому ринку, ризик зниження фінансової стійкості, ризик неплатоспроможності, кредитний ризик, інвестиційний ризик, інноваційний фінансовий ризик, депозитний ризик, хеджування, страхування, диверсифікація, нейтралізація ризику, портфель цінних паперів.

ТЕМА 9. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Семінарське заняття № 9 – 2 год.

План

- 9.1. Державне регулювання ринку фінансових послуг в Україні.
- 9.2. Саморегулювання ринку фінансових послуг в Україні.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: Національний банк України, податкова політика, інвестиційна політика, грошово-кредитна політика, облікова політика, валютна політика, зовнішньоекономічна політика, саморегулююча організація.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до теми 1:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

2. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 22.08.2020 р.).

3. Близнюк О. П., Іванюта О. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування. Харків : ХДУХТ, 2017. 255 с.

4. Ковальчук К.Ф., Архирейська Н.В., Валенюк Н.В. Ринок фінансових послуг : навч. посібник. Дніпро : НМетАУ, 2018. 135 с.

5. Онищенко В. О., Завора Т. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 409 с.

Рекомендована література до теми 2:

1. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Близнюк О. П., Іванюта О. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування. Харків : ХДУХТ, 2017. 255 с.

4. Ковальчук К.Ф., Архирейська Н.В., Валенюк Н.В. Ринок фінансових послуг : навч. посібник. Дніпро : НМетАУ, 2018. 135 с.

5. Онищенко В. О., Завора Т. М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. Полтава : ПолтНТУ, 2017. 409 с.

Рекомендована література до теми 3:

1. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

4. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 20.08.2020 р.).

5. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

Рекомендована література до теми 4:

1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text> (дата звернення: 22.08.2020 р.)

2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

4. Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів : Постанова НБУ від 05.11.2014 р. № 705. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text> (дата звернення: 20.08.2020 р.).

5. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

Рекомендована література до теми 5:

1. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.08.2020 р.).

3. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text> (дата звернення: 22.08.2020 р.)

4. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

5. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

Рекомендована література до теми 6:

1. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.08.2020 р.).

3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

4. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

5. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 22.08.2020 р.).

Рекомендована література до теми 7:

1. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.08.2020 р.).

3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

4. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

5. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 22.08.2020 р.).

Рекомендована література до теми 8:

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 20.08.2020 р.).

3. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.08.2020 р.).

4. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

Рекомендована література до теми 9:

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 21.08.2020 р.).

2. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text> (дата звернення: 20.08.2020 р.).

3. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.08.2020 р.).

4. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 19.08.2020 р.).

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Ринок фінансових послуг та його роль в економіці.
2. Передумови виникнення фінансового ринку.
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».
4. Місце ринку фінансових послуг у фінансовій системі.
5. Функції ринку фінансових послуг.
6. Законодавчо встановлені види фінансових послуг, їх характеристика.
7. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку, їх характеристика.
8. Система взаємозв'язків між суб'єктами фінансового ринку.
9. Класифікація та характеристика основних інструментів ринку фінансових послуг.
10. Структуризація та сегментація фінансового ринку.
11. Ціноутворення на ринку фінансових інструментів та ціна фінансових інструментів, оцінка ефективності їх використання.
12. Сутність та класифікація фінансового посередництва.
13. Загальне поняття фінансового посередництва. Переваги фінансового посередництва.
14. Фінансові установи. Умови створення та діяльності фінансових установ в Україні.
15. Банківські посередники, їх роль та функції.
16. Класифікація банківських фінансових посередників.
17. Небанківські фінансово-кредитні інститути, їх класифікація та характеристика.
18. Договірні фінансові посередники: страхові компанії, пенсійні фонди, ломбарди, лізингові та факторингові компанії.
19. Інвестиційні фінансові посередники: інвестиційні фонди, фінансові компанії, кредитні товариства, кредитні спілки.
20. Фінансові послуги на грошовому ринку.
21. Структура і суть грошового ринку. Об'єкти та суб'єкти.
22. Інструменти грошового ринку. Обліковий, міжбанківський і валютний ринки.
23. Характеристика облікового ринку та його особливості.
24. Структура облікового ринку.
25. Фінансові послуги на обліковому ринку.
26. Основні інструменти на обліковому ринку.
27. Класифікація векселів, операції з ними.
28. Характеристика міжбанківського ринку.
29. Операції на міжбанківському ринку.
30. Суб'єкти міжбанківського ринку
31. Послуги розрахунково-касового обслуговування на грошовому ринку.
32. Безготівкові розрахунки: види та характеристика.
33. Поняття та структура валютного ринку. Функції валютного ринку.

- 34.Біржовий валютний ринок. Ознаки біржового та позабіржового валютних ринків.
- 35.Міжбанківський валютний ринок.
- 36.Основні інструменти валютного ринку.
- 37.Загальна характеристика валютних операцій та фінансових послуг, що супроводжують їх реалізацію.
- 38.Визначення курсів валют.
- 39.Загальна характеристика та види конверсійних операцій.
- 40.Характеристика та механізм здійснення операцій типу спот.
- 41.Характеристика та механізм здійснення форвардних операцій, здійснення валютної операції своп.
- 42.Сутність та особливості ринку позичкового капіталу. Принципи кредитування.
- 43.Класифікація кредитів. Форми та види кредитів.
- 44.Методи визначення ставки, відсотків по кредитах.
- 45.Оцінювання вартості грошей у часі та його застосування у фінансових розрахунках на ринку позичкового капіталу.
- 46.Операції комерційних банків на ринку позичкового капіталу.
- 47.Класифікації банківських кредитів та їх характеристика.
- 48.Лізингові операції фінансових установ, їх економічна сутність та механізм здійснення на ринку позичкового капіталу.
- 49.Факторингові послуги банківських установ.
- 50.Форфейтингові операції.
- 51.Механізм функціонування фондового ринку.
- 52.Види цінних паперів. Якісна оцінка цінних паперів на фондовому ринку. Внутрішня вартість цінного паперу.
- 53.Моделі оцінки вартості облігацій.
- 54.Економічна сутність та види фінансових деривативів.
- 55.Біржовий ринок деривативів.
- 56.Позабіржовий ринок деривативів.
- 57.Сутність та види ризиків, їх характеристика та оцінка.
- 58.Види діяльності фінансових установ з обмеження ризиків.
- 59.Систематичні (ринкові) ризики на фінансовому ринку.
- 60.Несистематичні (ринкові) ризики на фінансовому ринку.